

کابینه در انتظار چهره‌های جدید

از اولین روز خرداد، آنگاه که نتایج انتخابات ریاست‌جمهوری دوازدهم مشخص شد و حسن روحانی بار دیگر بر کرسی ریاست جمهوری نشست، گمانه‌زنی‌ها درباره ترکیب کابینه در صدر اخبار رسانه‌ها قرار گرفت.

از اولین روز خرداد، آنگاه که نتایج انتخابات ریاست‌جمهوری دوازدهم مشخص شد و حسن روحانی بار دیگر بر کرسی ریاست جمهوری نشست، گمانه‌زنی‌ها درباره ترکیب کابینه در صدر اخبار رسانه‌ها قرار گرفت.

به گزارش جام‌‍جم، همزمان با اوج گرفتن رایزنی‌‍های پشت‌‍پرده برای انتخاب وزرا، رسانه‌‍ها کوشش می‌‍کردند تا برخی خبرهای غیررسمی را با آب و تاب پوشش دهند و نظر مخاطبان را به تغییراتی جلب کنند که قرار است پاستورنشینان را تغییر دهد. در این میان برخی نمایندگان و نزدیکان سیاسی دولت نیز از طریق شبکه‌‍های اجتماعی شنیده‌‍های خود را درباره وزرای آینده به بحث می‌‍گذارند که واکنش‌‍هایی را به دنبال داشته و دارد. یکی از مشهورترین چالش‌‍ها در این رابطه توبیت نماینده تهران درباره تلاش وزیر فعلی ارتباطات برای تکیه زدن بر کرسی وزارت خارجه است که بلافاصله با واکنش واعظی روبه‌‍رو شد.

در انتظار کابینه‌‍ای جوان

محمدعلی نجفی، از مشاوران برجسته روحانی که نقش مهمی در کمپین انتخاباتی او داشت کمی پیش‌‍تر گفته بود، روحانی قرار است نیمی از کابینه‌‍اش را تغییر دهد. این‌‍که تغییرات وزرا شامل کدام وزارتخانه‌‍ها می‌‍شود، هنوز معلوم نیست و گفته می‌‍شود جز شخص رئیس‌‍جمهور هنوز کسی از جزئیات آن اطلاع ندارد. با این همه روحانی در اولین نشست انتخاباتی‌‍اش پس از پیروزی در ماراتن 29 اردیبهشت گفته بود که کابینه را جوان‌‍تر می‌‍کند.

بنابراین نگاه‌‍ها به وزرای کهنسال کابینه است که باید دید رئیس‌‍جمهور از میان اعضای پیشکسوت کابینه که زمانی آنها را «‍راquo;‍ و «‍راquo;‍ می‌‍نامید، با کدامیک خداحافظی خواهد کرد. نعمت‌‍زاده، وزیر صنعت و زنگنه وزیر نفت، در زمره پرسن و سال‌‍ترین وزرای کنونی هستند.

دکتر صادق کوشکی، استاد دانشگاه در رابطه با وعده جوان شدن کابینه می‌‍گوید: دولت دوازدهم در صورتی که قصدی برای حل مشکلات کشور داشته باشد باید ابزارهای لازم در این زمینه را نیز فراهم کند و طبیعتاً در صورتی که میانگین سنی اعضای کابینه بالای 65 سال باشد، توانایی و انگیزه لازم برای کار از سوی آنها وجود نخواهد داشت. در عین حال صرف جوان بودن اعضای کابینه هم دلیلی برای کارآمدی نیست، اما اگر ادعایی از سوی دولت برای حل مشکلات کشور و برآورده کردن نیازهای مردم مطرح می‌‍شود باید کابینه دوازدهم متناسب با آن باشد.

در کنار وداع با وزرای کهنسال، گفته می‌‍شود که روحانی می‌‍خواهد از وزرای زن نیز در ترکیب کابینه استفاده کند. مثلاً از مولاوودی معاون رئیس‌‍جمهور به‌‍عنوان گزینه آموزش و پرورش نام برده می‌‍شود و گفته می‌‍شود که شاید روحانی بخواهد از برخی دیگر از وزیران زن نیز در ترکیب هیات وزیران استفاده کند. در همین راستا گفته می‌‍شود فهرستی از مدیران برجسته زن برای معرفی به روحانی آماده شده است.

تخصص آری، سهم‌‍خواهی هرگز

همزمان با بحث و جدل‌‍هایی که در فضای مجازی و برخی رسانه‌‍های مکتوب بر سر ترکیب آینده دولت شکل گرفته، احزاب و گروه‌‍های سیاسی هم می‌‍کوشند تا سهمی برای خود از کابینه در نظر بگیرند. شاید برای همین است که در جریان همایش قوه قضاییه، علی لاریجانی رئیس‌‍مجلس هشدار داد که دولت آینده باید دولت کار و نه ترکیبی از سهم‌‍خواهی‌‍ها باشد. این نکته‌‍ای است که رئیس‌‍جمهور نیز در وعده‌‍های انتخاباتی خود مطرح کرده و پیش از انتخابات در یک برنامه تلویزیونی گفته

بود: «دوستی»؛ معیار انتخاب کابینه نیست.

بنابراین به «نظر می‌رسد»؛ کابینه آینده باید بیش از آن «نتیجه سهم‌خواهی احزاب باشد»؛ دارای کارآمدی باشد. کوشکی در این رابطه خاطرنشان می‌کند: «هم‌اکنون مطالبه مردم کابینه کاری و تخصصی است. وزرا باید برنامه‌های خود را برای حل مشکلات مردم ارائه کنند».

کابینه کارآمد برای رفع مشکلات مردم

لابی گروه‌های سیاسی برای اثرگذاری بر ترکیب کابینه در شرایطی است که برخی مجلسی‌ها از این «که رئیس‌جمهور نظرات بهارستان درباره دولت بعد را نپرسیده»؛ گلیه کرده‌اند. شاید این عدم مشورت با نماینده‌ها، کار روحانی را در گرفتن رای اعتماد کابینه دشوار کند.

بر همین اساس حرف و حدیث‌ها درباره نفوذ سیاسی بر کابینه آینده روحانی در حالی مطرح می‌شود که مهم‌ترین معیارها برای کابینه دوازدهم را رهبر انقلاب در پیامی که فردای برگزاری انتخابات ریاست جمهوری صادر فرمودند، مطرح کردند. در بند دوم این پیام آمده بود: «به رئیس‌جمهور محترم و همه‌کسانی که در دولت آینده شرکت خواهند داشت، سفارش و تأکید می‌کنم که کار و تلاش پرانگیزه و اندیشیده و جوانانه را برای برطرف کردن مشکلات کشور در پیش گیرند و لحظه‌ای از این خط مستقیم غفلت نکنند. رعایت قشرهای ضعیف، توجه به روستاها و مناطق فقیر، در نظر گرفتن اولویت‌ها، برخورد با فساد و با آسیب‌های اجتماعی باید در صدر برنامه‌ها قرار گیرد»؛ بنابراین ناگفته پیداست که حسن روحانی باید کابینه‌ای را در مرداد به مجلس معرفی کند که بتواند به اولویت‌هایی که رهبر انقلاب تبیین فرموده‌اند، بپردازد. شاید برای همین است که در اولین هفته پس از انتخابات، ائمه‌جمعه سراسر کشور بر این نکته که کابینه دوازدهم باید «جوان»؛ «انقلابی»؛ «فراگیر»؛ باشد، تأکید کرده بودند. شاخص‌هایی که باید دید دولت روحانی چطور آنها را مدنظر قرار خواهد داد.

روحیه انقلابی پاستورنشینان

انقلابی بودن کابینه، نکته‌ای است که صادق کوشکی، استاد دانشگاه نیز بر آن تأکید دارد. او در گفت‌وگو با جام‌جم، داشتن روحیه انقلابی وزرا را یکی از شاخصه‌های مهم عنوان می‌کند و می‌گوید: «انقلابی بودن اعضای کابینه به این معناست که از اهتمام کافی برای حل مشکلات مردم برخوردار باشند، به موضوعات نگاه اداری نداشته و به صورت شبانه‌روزی به فکر کار و تلاش باشند».

وی تأکید می‌کند همه شاخص‌های عنوان شده برای اعضای کابینه از جمله، ساده‌زیستی، جوان بودن و... ابزارهایی برای تحقق همان هدف اصلی یعنی حل مشکلات کشور است.

هماهنگی میان وزرا در کابینه جدید

اما نکته دیگری که حائز اهمیت است، ضرورت هماهنگی میان اعضای کابینه است. در دولت یازدهم، برخی ناهماهنگی‌ها باعث می‌شد دولت چندان یکدست نباشد. این ناهماهنگی‌ها چنان بود که حتی حسن روحانی نیز در جلسه‌ای در ماه رمضان، از برخی وزرایش به دلیل عدم همراهی با وی انتقاد کرد. در این زمینه کوشکی می‌گوید: «هماهنگی و انسجام میان وزرا در جهت پیشبرد برنامه‌ها دارای اهمیت است. اعضای کابینه باید با رویکرد برنامه‌محوری بتوانند وظایف محول شده از سوی دولت را بدرستی انجام دهند».

در همین رابطه داریوش فنبری، فعال سیاسی اصلاح‌طلب نیز می‌گوید: «توجه به داشتن روحیه انقلابی در کابینه دوازدهم مفروض بوده و مورد توجه رئیس‌جمهور خواهد بود».

وی در گفت‌وگو با جام‌جم، با تأکید بر این «که باید در دولت دوازدهم از افراد توانمند به لحاظ علمی استفاده شود»؛ اضافه می‌کند: «قطعا برخی از اعضای کابینه دولت فعلی نباید در دولت آینده حضور داشته باشند و باید جای خود را به افراد معتدتر به راه و رسم دولت بسپارند».

وی ادامه می‌دهد: «اعضای کابینه باید تعهد بیشتری به چارچوب حاکم بر دولت که برخاسته از

مطالبات مردمی است بدهند و باید ارزیابی علمی توسط شخص آقای روحانی از عملکرد اعضای کابینه صورت گیرد. البته تصور می‌کنم رئیس‌جمهور این روزها مشغول بررسی عملکرد اعضای کابینه است و قطعاً افراد توانمند را حفظ خواهد کرد. این فعال سیاسی با اشاره به این‌که داشتن روحیه انقلابی نیز باید از ملزومات کابینه آینده باشد، تصریح می‌کند: رئیس‌جمهور انقلابی و از شخصیت‌های معتقد به آرمان‌های نظام و انقلاب است، بنابراین قطعاً توجه به این ویژگی اعتقادی مفروض بوده و مورد توجه ایشان خواهد بود.

جریانات به دنبال سهم‌خواهی نباشند

غلامرضا کاتب عضو هیات رئیسه مجلس شورای اسلامی هم با اشاره به این‌که ملاک و معیار مجلس برای رای به کابینه کارآمدی برای پاسخگویی به مطالبات مردمی است، یادآور می‌شود: در تشکیل کابینه آینده نباید جریانات سیاسی به دنبال سهم‌خواهی باشند تا در آینده ملاک تصمیم‌گیری‌ها بر اساس نظرات جریانات سیاسی شکل بگیرد. نماینده گرمسار با تأکید بر این‌که جریانات سیاسی باید منسجم، همفکر و در جهت رشد، سازندگی و تعالی کشور گام بردارند می‌افزاید: آنچه مهم است کشور زمانی می‌تواند به سازندگی برسد که وحدت در میان احزاب، گروه و جریانات سیاسی وجود داشته باشد.

عضو هیات رئیسه مجلس تأکید می‌کند: بهتر است رئیس‌جمهور از همه ظرفیت‌های انسانی در کابینه آینده بهره بگیرد و اگر بناست اقدامی صورت گیرد در جهت سازندگی کشور و رفع مطالبات اقتصادی مردم و تحقق شعارهای انتخاباتی باشد. اگر معیار این باشد دیگر سیاسی‌کاری در دولت صورت نمی‌گیرد.